

۲۰۱۳/۰۶/۲۰

پوهنوال محمد اسمعیل یون

افغانستان زما ایډیال دی

بسم الله الرحمن الرحيم

د افغانستان د اسلامي جمهوریت قدرمن ولسمشر (حامدکرزي) ته!

پوهنوال محمد اسمعیل یون

• په افغانستان کې د طالبانو د نظام تر ړنگېدو وروسته، زه د هغو افغانانو له جملې څخه وم، چې په دې تېره (۱۲) کلنه دوره کې مې ښه د زړه له اخلاصه د خپل ولس د ښېرازی لپاره هلې ځلې کړي، د ولسواکۍ په پراختیا، په دیموکراتیکو بهیرونو، د خلکو په همغږۍ، د علمي بنسټونو په رغونه او نوې جوړونه، په رسنیز ډگر، د خلکو او حکومت په پیوستون او نورو ټولو هغو هلو ځلو کې چې ماته د دې غمخېلي ولس په گټه بریښېدل، په هغو کې مې د یوه مدني انسان او افغان په توگه برخه اخیستې. په ټاکنیزو بهیرونو کې مې بې درېغه ستاسو ملاتړ کړی او ستاسو د مخالفو حکومتي او په اصطلاح اپوزېشنې اشخاصو پر وړاندې مې په رسنیزه جبهه کې تر ټولو زیاته ونډه اخیستې. د پورتنیو هلو ځلو ترڅنګ مې په حکومت کې د فساد، د ټوپکوالو د ناقانونه، مستقیم او نامستقیم واک، د شر و فساد جرړو، حکومتي او ناحکومتي اپوزېشن، ناقانونه اشخاصو پر ضد هم د زړه له کومي مبارزه کړې، که څه هم دا

مبارزه ماته په ډېر لوړ قیمت تمامه شوی او هر وخت په حکومت کې د حکومت او افغان ضد اشخاصو له خوا په مرګ گواښل شوی يم، خو ما د خپل ژوند د خطر په بیه تر اوسه پورې دې مبارزې ته دوام ورکړی دی.

• زما او زما په شان د نورو گڼو هېوادپالو او ملتپالو افغانانو بې درېغه هلو ځلو هېڅکله د هغو ډلو، تنظیمونو، هېواد پلورو او پردیوالو اشخاصو مخه ډب نه کړای شوه، چې هم په حکومت کې دي، هم له زیاتو دولتي امتیازاتو برخمن دي او هم د همدې څوکيو، مقامونو او امتیازاتو په زور د حکومت بنسټونه نړوي، هم زموږ ملي هویت گواښي او هم مو هېواد ته ستر خطرونه پېښوي.

• ماڅو ځله په گړني او لیکنې ډول د ولس فریاد او په حکومت کې د فسادګرو او افغان ضد اشخاصو په باب تاسو سره خپل نظرونه شریک کړي، خو د دې پرځای چې د هېواد د ژغورنې او د سرزورو ټوپکوالو او تنظیم سالارانو د ناقانونه واک د پایته رسونې په باب زما نظرونه مثبتې پایله ورکړي، ستاسو او ستاسو پر شاوخوا د ځینو نورو راټولو اشخاصو له خوا، افغان ضد او افغانستان ضد اشخاصو نوره هم وده وکړه او لاپسي وپرسېدل.

• په تېرو دولسو کلونو کې پښتانه ددې هېواد د اکثریت په توگه د ایران، پاکستان، طالبانو، نړیوالې ټولني، په حکومت کې د پښتنو ضد چارواکو او نورو کړيو له خوا په دومره بې رحمانه ډول وځپل شول چې له چنگېزه رانیولې تر انگرېزه او له انگرېزه بیا تر دې دمه یې په ټول تاریخ کې ساری نه دی لیدل شوی، خو هر کله چې ما د دې ناورین او غمبزي پر وړاندې د مظلوم اکثریت غږ پورته کړی، په حکومت کې د پښتنو ضد چارواکو له خوا گواښل شوی يم، ان تر دې چې تاسو هم د هغو ملاتړ کړی، یا مو د هغوی خبره تائید کړې او یا هم کله د دې ظلم په باب چوپ پاتې شوي یاست.

• افغان ضد، پښتون ضد او هېواد ضد اشخاص دومره سپین سترګي دي چې ان دوی ته ستاسو د دومره امتیازاتو له ورکړې او له دوی سره ستاسو له دومره احسانونو سره سره پر تا هم د فاشیست، نشنلست، قبیلې گر او طالب تور پورې کوي او داسې انګېري چې گڼي زه (یون) چې کومې خبرې کوم هغه ستاسو نظریات دي، زما له خولي راوځي او یا له تاسو څخه الهام اخلي. په داسې حال کې چې زما نظریات ستاسو له نظریاتو سره هېڅ تړاو نه لري او ان تر ډېره حده په ټکر کې دي.

د پاڼو شمیره: له ۱ تر ۴

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

پاڼه: دلیکني د لیکنيزې بڼې پاڼوالی د لیکوال په غاړه ده، هيله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په څیر و لولئ

• زه د يوه افغان او يوه مسلمان په توگه نور په حکومت کې شر وفساد، درغلي د اپوزېشن حاکمیت، د هېواد د اکثریت محکومیت، پر ملي يووالي او ملي هويت بلوسېدل، په حکومت کې د ايرانپالو او پاکستانيپالو اشخاصو څرگند حاکمیت، له پښتو ژبې سره د مور او ميرې سلوک، د جنايتکارانو تنظيم سالارانو نامحدوده واک، قومپالنه، سمنپالنه او نور په سلگونو ډوله نامشروع او ناقانونه فعاليتونه نه شم زغملای. په تېرو دولسو کلونو کې مې د دې ډول پېښو پر وړاندې د حکومت په داخل کې مبارزه وکړه، خو ډېره بڼه پایله يې نه درلوده، خو اوس غواړم له حکومته بهر خپلې مبارزې ته دوام ورکړم.

• که څه هم زه په حکومت کې کوم داسې لور پورې چارواکي نه يم، چې زما شتون او يا نه شتون دې پر حکومت څه خاص اغېز وکړي، خو غواړم چې زما د ذهن شاهين په بشپړ ډول د هر ډول اسارت او نامعقولو احساناتو له منگولو څخه ازاد او ضمير مې ارام شي. دا په دې مانا نه ده چې زه په حکومت کې د افغانستان ضد اشخاصو پر وړاندې د مبارزې تاب نه لرم، هدف مې دادی چې کله کله جنگسالارانو پر تاسو فشار راوړ چې ما له دندې لرې کړئ، دا کار به د هغوی د خوشالي، تاسو ته د پلمې نه برابرولو، له دې لارې د نورو ناروا امتيازاتو د نه اخيستلو او زما د روحي راحت سبب شي. زه چې په حکومت کې نه يم، نو د جنگسالارانو پر وړاندې زما د ملي هلو ځلو مسير به د هېچا د اغېز تر سيوري لاندې نه راځي.

زما کار به هغه وخت ډېر موثر شي، چې د افغانستان د پېژندل شويو دښمنانو پر ضد په ازادانه توگه او په ډېر بڼه ډول رسنيزه او قلمي مبارزه وکړم.

• تاسو سره يوه ژمنه کوم چې زه هېڅکله ستاسو د هغو مخالفينو په شان نه يم، چې ستاسو له خوا په گڼو نعمتونو نازول شوي وو او کله چې له حکومته ووتل تر ټولو لومړی يې ستاسو پر شخصي حريم پسې اورلړونې راواخيستل او ستاسو شخصيت ته يې سپکاوی وکړ. زه هېڅوخت نه غواړم، ملي مسايل له شخصي هغو سره گډوله کړم. البته ستاسو په حکومت کې د جنگسالارانو او افغان ضد اشخاصو خبره او معامله جلا ده، د هغو په باب ما په دې تېرو دولسو کلونو کې تاسو ته مخامخ او په رسنيو کې خپل نظر څرگند کړی، له هغې مبارزې څخه تېرېدونکی نه يم. زه دا ژمنه هم کوم چې زه به هېڅکله د افغانستان د ملي يووالي او ځمکنۍ بشپړتيا پر وړاندې گام پورته نه کړم، گام څه چې دا ډول تصور ته به ان په ذهن کې هم ځای ور نه کړم، دا ژمنه هم تاسو او هم خپل ټول ولس سره کوم چې زه به د هر هغه چا پر ضد خپله ملي، ايماني، اسلامي وجيبه او مبارزه تر سره کوم، چې هغه په فکر، عمل، ذهن، خيال او تصور کې د افغانستان د يووالي، پرمختگ او د ملي هويت مخالف وي، که هغه ستاسو ترڅنگ وي که تر تاسو لرې، که ستاسو مخالف وي که موافق، که ستاسو نازولی وي او يا غندلی. افغانستان زما ايډيال دی، تر افغانستان لور ايډيال نه لرم، هر څوک چې افغان دی هغه زما د زړه سر او د سترگو تور دی. ټول افغانان په دې خاوره کې برابر حقوق لري. قانون د افرادو او افراد د قانون پر وړاندې مسؤليت لري، څوک چې حکومتي څوکي د (تساوي) په نامه پر قومونو، په نا مساويانه ډول وېشي، له افغان ولس سره خيانت کوي. لکه څنگه چې قومونه د خپل نفوس له مخې سره مساوي نه دي همداسې د ((حقوقو)) له مخې هم مساوي نه گڼل کېږي. د ډېرو ډېره برخه رسي او د لږو لږه، خو د فرد په توگه ټول مساوي حيثيت لري.

• که ستاسو مرستيالان او نور ښاغلي د قومي مشارکت او تساوي خبره کوي، نو بيا په دې حالت کې بڼه خبره دا ده، چې دا مشارکت او تساوي په گټه او زيان، لږ وډېر (دواړو) کې يوشان او متناسب محاسبه شي. دا فورمول بايد پر مړو او ژونديو، شهيدانو او معلولينو ټولو باندې يو ډول تطبيق شي. په دې توگه به فردي عدالت او تساوي ته لاره اواره شي.

• په تېرو دولسو کلونو کې د نړيوالې ټولني له مرستې بڼه او پوره گټه پورته نه شوه، د هېواد د ملي تاسيساتو ټينگښت او د ملي ارزښتونو احيا او ځلوني ته ډېره توجه ونه شوه، زيات پام مضر مصلحت او د اشخاصو خوشالي ته واوښت، همدا ناوړه احتياط د دې سبب شو، چې نن د حکومت برحاله او زورواکي واليان هم د هېواد ملي هويت نه مني او ان د افغان کلمه نه شي زغملای، دې خطرونو ته مو بايد پام وي، چې هېواد د قومي او مذهبي تعصب د گړنگ پر غاړه ولاړ دی، له يوې خوا طالبان او نور مذهبي افراطيون ولس د مذهبي تعصبونو په اور کې سوځوي او له بلې خوا شمال ټلواله، په حکومت کې د بشپړ واک له امله په هېواد کې د قومي تفرقي زري کړي.

دا هغه مکروبوڼه دي چې پخوا يې هم هېواد د اور په لمبو کې سوځولی دی او اوس هم د ستونزې اصلي خواوي دي. که دا دواړه وپروسونه هم مهاله کنټرول شوي او وقايه يې شوي وي، نن به تر دولسو کلونو وروسته هېواد د دې نري رنځ له امله نه کړېده.

- په هېواد کې د سولې عالي شورا تر عنوان لاندې د سولې بهير هڅې پر سولې ريشخند وهل دي، اصلي سوله هغه وخت رامنځته کېدلای شي، چې د عدالت عنصر په کې تر ټولو زيات مطرح وي. په تنظيم سالارانو، فسادگرو او نورو جنگسالارانو د سولې راوستل اوبو ته د کيسې تېرول دي.
- د افغانستان ملي پوځ اکثره پر تنظيمونو او قومونو وېشل شوی، که غواړي چې سوله راشي، افغان پوځ بايد رېښتيا هم ملي شي، د هغه پوځ پر موټرو او پوستو چې د مشخصو تنظيم سالارانو عکسونه ټکو هل شوي وي، ايا هغه ملي پوځ دی که تنظيمي؟
- په نورو هېوادونو کې د افغانستان سياسي نمايندگي د افغانستان د استازي پر ځای د يوه مشخص قوم او تنظيم ځلونه کوي. اکثره يې د افغانستان د ملي هويت مخالفت کوي، په تېره بيا د هېواد د اکثريت قوم. ستاسو سفيرانو په ځينو سفارتونو کې د افغان کلمه حذف کړې او حساسيت ورسره بښي.
- د ټاکنو خپلواک کمېسيون، د بشري حقونو خپلواک کمېسيون او نور گڼ کمېسيونونه د مشخصو کړيو او تنظيمونو په لاس کې دي.
- له راتلونکو ټاکنو څخه د وینو او بې عدالتی بوی راځي، د دې حکومت دوام هم د نري رنځ د دوام مانا ورکوي. که غواړي چې عادلانه انتخابات وشي، پوځ بايد ناپېيلی او په رېښتيني مانا (ملي) شي، د ټاکنو کمېسيون بې طرفه شي، له (واخانه) نيولي تر (سپين بولدک) پورې ټولو افغانانو ته بايد په مساويانه ډول په ټاکنو کې د گډون زمينه برابره شي او تر هغه پورې چې دا شرايط نه وي برابر شوي، د انتخاباتو په نامه پر ولس بل ناورين تپل کېږي. ځيني خلک غواړي د جمهور رياست ټاکنې د غزني ولايت د پارلماني ټاکنو له برخليک سره مخامخ کړي او د نا امنیو په پلمه د هېواد لوی اکثريت له ټولو مدني، اساسي او سياسي حقوقو محروم کړي.
- ستاسو د مرستيالانو او نورو ډلو ټپلو په لاسوهنو د افغانستان تعليمي او تحصيلي نظام ته سياسي او قومي مکروب داخل شوی، که همدا اوس يې درملنه ونه شي، راتلونکي کې به يې هېڅوک کنترول او مهار نه کړای شي.
- د قومي مشارکت له ((برکته)) يو شمېر نا امله پښتانه پر دولتي څوکيو ناست دي، څومره چې ژر کېدی شي دا بې کفايته اشخاص بايد له څوکيو لرې شي، دا هغه خلک دي چې هم ځان شرموي هم قام، په سمبولیک ډول پر دولتي څوکيو د څو تش په نامه پښتنو انتصاب، د پښتنو غم او درد نه شي تداوي کولای، بڼه به دا وي چې دا ډول کسان هم له څوکيو لرې شي، چې په دې حکومت کې د پښتنو ونډه د ((ملي مشارکت)) په نامه محاسبه نه شي.
- دا حکومت په افغانستان کې د ملي هويت ننگه او ملاتړ نه شي کولای، نو بڼه داده چې د هويت د تذکرو وېش او د سرشميرني موضوع بل ملي او عادلانه حکومت ته وسپارل شي، په دې ملي مسلو کې هر ډول بې عدالتي او ظلم په افغانستان کې د ملي افتراق لپاره زمينه برابروي، امتيازوالو ته نور امتياز ورکوي او مظلومان لا هم له نور مظلوميت سره مخامخېږي.
- په هېواد کې اکثره رسنيز فعاليتونه د بهرنيو له خوا سمبالېږي، هر څومره ژر چې کېدی شي د ازادو رسنيو په نامه د پرديو رسنيو د فعاليت مخه بايد ونيول شي، سرچينې يې وپلټل شي او هغه رسنی چې له لهجو نيولي تر پيسو يې ټول هر څه بهرني دي، بايد ژر تر ژره وتړل شي. رېښتيني ازادې رسنی چې د هېواد د ملي دفاع په سنگر کې ولاري دي او غواړي په شعوري ډول د پرديو د فرهنگي يرغل مخه ونيسي، که هڅول کېږي او نازول کېږي نه، بايد د حکومت او نورو اشخاصو له خوا خويي سپکاوی ونه شي او يا لږ تر لږه حکومت د پرديپالو او افغان پالو رسنيو ترمنځ په مبارزه کې د نندارچي حيثيت خپل کړي، که څه هم دا يو ضعيفه ايمان دی، خو تر بې ايمانی او د پرديو تر پالنې نسبتاً بڼه حالت دی.
- تېرو دولس کلنو امتيازاتو ته په کتو سره هر چاته د هر ډول نورو نامشروع امتيازاتو ورکړه له دې ملت سره د خيانت له پاسه بل ستر خيانت دی، هر جنگسالار او نامعقول شخص چې هر ډول امتياز اخيستی، نه يوازې دا چې دې امتياز د سرپټوب لاري ته نه دی راوستی، بلکې داره ماران يې لا له نورو ډول ډول نامشروع امتيازاتو سره روږدي کړي دي.
- له نړيوالې ټولني او د نړۍ له ستر زيرځواک سره په ځينو مسايلو کې ستا ډغره او لفظي جگړه که څه هم ستاسو له ملي او اسلامي هويت او ولولي سره بښايي، خو کله کله په دې برخه کې ډېر افراط افغانستان له ستونزو سره مخامخولای شي، زموږ دښمن گاونډيان له يوې خوا او ستاسې په حکومت کې نور پرديپالي په اسانۍ سره، له دې حالته د خپل واک د دوام او د افغان غميزې د امتداد لپاره گټه پورته کولای شي. ستاسو په حکومت او يا هم په اصطلاح سياسي اپوزيشن کې داسې اشخاص شته چې په ډېر لږ قيمت ځانپلورني ته تيار دي. د طالبانو په حاکميت کې يوازې طالبان او ملایان په واک کې وو، پښتانه په هماغه حاکميت کې هم د پخوا او اوس په شان محروم او

د پاڼو شميره: له ۳ تر ۴

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دلپکنی د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په ځير و لولئ

محکوم وو، خو اوس د طالبانو د واکمنۍ کفاره پښتانه ورکوي. ستاسو په حاکمیت کې هم پښتانه تر هر چا زیات محکوم دي، خو وېره دا ده هغه ډلې چې په غلامۍ او پردیپالنه کې پوره تجربه لري، د ځان د حاکمیت په بدل کې به، افغانستان د پخوا په شان په ډېره ارزانه بیه په بهرنیانو وپلوري، یو ځل بیا به د پردیو په مت ځان واکمن، افغان وژنه او په تېره بیا پښتون وژنه به په دې پلمه پیل کړي چې گڼي د نظام په سر کې یو پښتون تېری ناست و.

- د ښار او کلي ترمنځ واټن او تضاد بله مسئله ده چې افغانستان ته په راتلونکي کې گواښونه پېښولای شي.
- د پارلماني نظام پلویان په څرگند او د فدرالي نظام یو شمېر ډلې په نیمه څرگند ډول فعالیت لري، د دې ټولو هدف په وروستی نتیجه کې د افغانستان ټوټې کول دي. په اوسنیو شرایطو کې تر ډېره حده افغان ضد عناصر په حکومت کې واکمن دي، پر داسې مهال په اساسي قانون کې د هر ډول تغیر راولړ افغانستان ته د نورو ستونزو د ټوکولو مانا لري.

- په لسگونو نور ډول ډول مرضونه په حکومت کې شته چې نه غواړم ټولو ته یې نغوته وکړم او نه دا لیک د ټولو د ځایونو او څرگندونو وس لري، تاسو ته هم اکثره معلوم دي، که غواړئ ځینو هغو غټو مرضونو ته چې هیواد ته ډېر زیات خطرناک دي، د درملني نسخه پیدا کړي، نو ښه لاره داده چې څومره ژر ممکنه وي، لومړی دا حکومت تر ټاکنو پورې له تنظیمي مکروبوونو او جنگسالارانو پاک کړه، که دا کار ممکن نه وي، له نړیوالو غوښتنه وکړه چې د اوسني حکومت له مهمو غړو پرته یو لنډمهالی، عادلانه او بشپړ ناپېیلی حکومت جوړ کړي، دا حکومت باید په افغانستان کې سوله راولي او د عادلانه ټاکنو لپاره زمینه برابره کړي. که دا کار هم ممکن نه وي. د ولسمشرۍ انتخابات دي ولایت په ولایت شي، یوه ورځ په یوه ولایت او یا څو ولایتونو کې. د دې ولایتونو امنیت دي په بشپړ ډول ونیول شي. تر هغه پورې چې په یو ولایت کې امنیت نه وي راغلی، ټاکنې دي نه کېږي. ځکه یو شمېر غرضي کړی غواړي د نا امنۍ په پلمه ځینې سیمې له خپلو اساسي حقوقو بې برخې کړي. که د ولسمشرۍ د ټاکنو لپاره د خپلې کورنۍ له غړو څخه څوک غوره نه کړي، دا به ستاسو لپاره لوی افتخار وي. که له یو معقول، ملي، مسلکي، تجربه کار او ناپېیلی شخص او له هغه سره له همداسې یو ملگري ټیم څخه ملاتړ وکړي، د افغانستان د ژغورنې لپاره به دې غوره گام پورته کړی وي.

نور نه غواړم په خپلو گڼو اندېښنو خپل دا لیک او غوښتنلیک وغځوم. د پورتنیو گڼو دلایلو، عواملو او مسایلو په پام کې نیولو سره غواړم د حکومت له قید وبنده لري او ازاده مبارزه وکړم، هیله ده زما استعفی ومنئ.

د افغانستان د پرمختگ، د افغان ولس د سوکالی او د افغانستان د دښمنانو د بربادۍ په هیله

په درناوي

پوهنوال محمد اسمعیل یون

د ملي امنیت شورا دفتر

د فرهنگي چارو رئیس

۱۳۹۲ کال د غبرگولي ۲۵مه

ارگ- د ملي امنیت شورا دفتر

د پاڼو شمېره: له ۴ تر ۴

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په ځیر و لولئ